DE AFBIDDER

Van het volgende verhaal wordt beweerd dat het zich in een niet al te ver verleden in mijn dorp heeft afgespeeld. Of het waar is, weet ik niet, maar wat maakt het uit? Ik ken de geschiedenis van mijn dorp door en door en het zou me niet verbazen als het ook echt zo gebeurd is. Sterker nog, toen ik het opschreef, had ik het gevoel dat het verhaal zichzelf schreef en mijn vingers in een roes over het toetsenbord dansten alsof er hogere krachten in het spel waren.

In die tijd was er in mijn dorp nog een afbidder actief. Hij bad de pijn af van mensen die tijdens hun werk een ongeluk kregen. Zulke ongelukken kwamen regelmatig voor, want er werd veel en hard gewerkt in niet al te beste omstandigheden. De ijzergieterijen spanden de kroon. Hoe vaak het niet voorkwam dat er kokend heet ijzer uit een gietpan tegen het lichaam van de ijzergieter aanspatte. Of over de rand van de gietpan in zijn schoenen liep. De man in kwestie schreeuwde het uit en sprong alle richtingen uit, alsof hij door de duivel bezeten was.

In allerijl werd iemand erop uitgestuurd om de afbidder te halen, die trouwens kapper van beroep was. Als hij iemand aan het knippen was, legde hij zijn schaar direct neer om mee naar de fabriek te gaan. Diegene die geknipt of geschoren werd, moest dan maar wachten totdat hij terugkwam om afgeknipt of afgeschoren te worden. Meestal won zijn nieuwsgierigheid het van zijn ongeduld, want als de afbidder terugkwam, was hij natuurlijk de eerste die alles in geuren en kleuren te horen kreeg. Dat kon hij dan overal in het dorp rondbazuinen. Er gebeurde in die tijd niet veel, dus zijn toehoorders waren hem dankbaar. Sommige klanten waren er zelfs getuige van dat een familielid van het slachtoffer niet veel later met een stuk wild de kapsalon binnenkwam en dat aan de afbidder gaf om hem te belonen. De kapper en zijn vrouw hielden van wild, dat was algemeen bekend.

Op een dag zat er een jongeman bij hem in de kapstoel. Hij was speciaal gekomen aan het einde van de dag toen er geen klanten meer waren.

‘Ik heb een vraag,’ zei hij, toen de kapper hem aan het knippen was.

‘Zeg het maar,’ zei de kapper, terwijl hij met zijn kam een lok uit zijn weelderige blonde haardos plukte.

‘Ik hoor dat u pijn kunt afbidden.’

‘Dat klopt,’ zei de kapper, die zijn schaar in de lok zette.

‘Ook liefdespijn?’

De kapper knipte de lok af en stopte.

‘Liefdespijn?’ lachte hij. ‘Nee, waarom?’

De jongen vertelde dat het meisje op wie hij verliefd was, niets van hem wilde weten. Elke keer als ze elkaar tegenkwamen, draaide ze haar hoofd af of sloeg ze haar ogen neer. Hij werd er gek van en wilde haar uit zijn hoofd zetten, maar wist niet hoe. Hij zuchtte zo diep dat het meer op steunen dan op zuchten leek en de kapper twijfelde dan ook geen moment aan de ernst van zijn klacht.

‘Kun je niet een blokje om lopen of fietsen als je haar ziet?’ vroeg hij.

Ze keken elkaar in de spiegel aan.

‘Nee,’ zei de jongen, ‘want ze woont bij ons in de straat. Ik zie haar minstens drie keer per week.’

De kapper knikte en dacht na. Hij liet in zijn hoofd de gebeden van pater Pio waarmee hij de pijn afbad, de revue passeren, maar hij vond er geen dat ook op liefdespijn van toepassing was.

Toen schoot hem iets te binnen.

‘Luister,’ zei hij, ‘Ik wil het wel proberen, maar dan moet je precies doen wat ik zeg. Wil je dat?’

‘Ja,’ zei de jongen.

‘Je kent het *Weesgegroet*, toch?’

‘Natuurlijk,’ zei de jongen, die vroom katholiek was. ‘Hoezo?’

De kapper drukte hem op zijn hart dat hij als hij haar weer ontmoette het *Weesgegroet* moest prevelen, maar steeds met háár naam in plaats van die van Maria en met het woordje ‘niet’ erbij.

‘Hoe heet ze?’

‘Sybilla,’ zei de jongen.

‘Nou, vooruit,’ zei de kapper. ‘Ik begin en jij valt in: “*Wees niet gegroet*…”

De jongen viel in.

'*… Sybilla, niet vol van genade,*
de Heer is niet met U,
gij zijt niet de gezegende onder de vrouwen,
en niet gezegend is Jezus…'

De jongen stopte en keek de kapper aan.

'Dat kan toch niet,' zei hij. 'Dat is heiligschennis.'

'Niet als je "je zus" zegt, in plaats van Jezus. Heeft ze een zus?'

De jongen knikte.

'God zij dank,' zei de kapper.

De jongen begon opnieuw.

'*Wees niet gegroet, Sybilla, niet vol van genade,*
de Heer is niet met U,
gij zijt niet de gezegende onder de vrouwen,
en niet gezegend is je zus, niet de vrucht van uw schoot.'

De jongen stopte weer, maar de kapper knikte hem bemoedigend toe en ging in zijn plaats verder:

'*Je bent geen heilige, Sybilla*,'

en de moeder van God ben je ook niet,
bid maar niet voor ons, zondares die je bent,
nu niet en in het uur van je dood ook niet. Amen.'

Hij stopte en keek de jongen indringend aan.

'Als dat niet helpt, weet ik het ook niet,' zei hij.

De jongen knikte.

'Ik zal het proberen,' zei hij.

Een week later kwam hij bij de kapper terug, weer op hetzelfde late uur, maar met een haas in zijn hand.

'Het heeft geholpen,' zei hij. 'Ik voel niets meer voor haar, alstublieft.'

Hij lachte een beetje, maar met een scheef gezicht als een boer met kiespijn, want je kon het toch moeilijk een overwinning noemen.

De kapper probeerde hem te troosten en klopte hem op zijn schouder.

'Geen hand vol, maar een land vol,' zei hij.

De jongen knikte en ging naar huis.

Eind goed, al goed, zult u misschien denken, maar dat is niet zo, verre van zelfs. .

Het toeval wilde namelijk dat de kapper niet alleen een vrouw had die kapster was, maar dat zich onder haar klanten de genoemde Sybilla bevond, die haar beklag bij haar deed over een jongen in de straat die haar sinds kort negeerde en daarbij op een verdachte manier iets voor zich uit prevelde, alsof hij haar vervloekte.

'Hoe ziet hij eruit?' zei de vrouw, die van haar man het verhaal over de jongen had gehoord.

'Wat heeft dat ermee te maken?' vroeg het meisje.

'Als je hem voor mij beschrijft, dan heb ik een beeld van hem. Zo'n beeld kan helpen om de gedachte aan hem weg te nemen.'

'Maar dat wil ik niet,' riep het meisje, 'ik wil juist dat hij van mij houdt. Ik hóúd van hem.'

De tranen stonden haar in de ogen.

'O,' zei de kapster, die niet op die wending had gerekend. Op grond wat haar man haar had verteld, had ze begrepen dat juist het meisje de boot had afgehouden. Wat was hier precies aan de hand?

'Waarom denk je precies dat hij jou negeert?' vroeg ze aan het meisje

'Misschien omdat ik hem eerder ook negeerde,' zei het meisje.

'Hoezo, waarom deed je dat?'

Het meisje haalde haar schouders op.

'Mijn vriendinnen hadden mij gezegd dat dat juist de manier was om mannen het hoofd op hol te brengen.'

De kapster schudde lachend haar hoofd.

‘Dat is je dan goed gelukt,’ zei ze. ‘Je hebt hem zo gek gemaakt dat hij niets meer van je wil weten. Een fraaie bedoening. Daar ben je mooi klaar mee.’

Nu liet het meisje haar tranen de vrije loop.

‘Ik wil het niet,’ griende ze. ‘Ik wil juist dat hij van me houdt.’

‘Dat begrijp ik,’ zei de vrouw. ‘Rustig nu maar, dan denk ik erover na.’

Ze ging verder met het haar van het meisje te knippen en als vanzelf kwam het idee van haar man bij haar op.

Ze vroeg haar of zij het *Weesgegroet* kende.

‘Natuurlijk,’ zei het meisje. ‘Wat dacht u dan?’

De kapster legde haar uit dat ze dat, telkens als ze de jongen zag, zachtjes voor zich uit moest prevelen, maar steeds met de naam van de jongen in plaats van die van Maria en met het woordje ‘heel erg’ of ‘zeer’.

‘Hoe heet hij?’ vroeg ze.

‘Kareltje,’ zei het meisje.

‘Nou, vooruit dan,’ zei de kapster. “*Zeer gegroet, Kareltje*…”

Het meisje viel in en telkens als ze niet wist hoe ze moest verdergaan, hielp de kapster haar verder.

Daarna herhaalden ze het samen:

‘Zeer *gegroet, Kareltje, vol van genade,*
de Heer is met U,
gij zijt de gezegende onder de mannen,
en gezegend is Jezus, jouw grote vriend.
Heilige Maria, Moeder van God,
bid voor mij, zondares,
nu en in het uur van onze dood. Amen.’

Onzeker keek het meisje haar aan.

‘Denk je dat je het kunt?’ zei de kapster.

Het meisje haalde haar schouders op.

‘Ik heb geen keuze, toch?’

‘Nee,’ zei de vrouw. ‘Nou, succes ermee en laat me weten hoe het is afgelopen.’

Dat beloofde het meisje.

Toen ze weg was, liep de vrouw naar haar man en vertelde hem het verhaal. Ze hadden in hun leven heel wat vreemde dingen met klanten meegemaakt, maar nooit zoiets als dit.

Nog geen dag later was het meisje terug bij haar.

Ze hield iets op haar rug en lachte.

‘En?’ vroeg de kapster. ‘Is het gelukt?’

Ja,’ zei het meisje en haalde vanachter haar rug een dode fazant tevoorschijn, die ze triomfantelijk naar haar ophield.

‘Van Kareltje en mij,’ zei ze.